amellett, hogy rendkivül sok emberre ráragadt a betegség, Egyptomban még aszály is állott be. Bocchoris egyptomi király erre Ammonhoz megbizottakat küldött, azzal, hogy a terméketlenségnek az oka felől jósdai választ kérjenek. Ennek folytán Ammon megparancsolta, hogy a király a templomokat engesztelésül tisztogattassa meg a tisztátalan és istentelen emberektől, és őket a templomokból a sivatagba verje ki, a rüheseket és bélpoklosokat pedig, mivel ezeknek a létezése miatt a Nap haragszik, fojtassa vizbe bele; a templomokat pedig tisztittassa ki: csakis igy fog aztán végül a föld ujra gabonát teremni. Bocchoris ezen jósdai feleletet véve, maga elé idézte a különböző rendü és rangu papokat, és megparancsolta nekik, hogy a piszokfentőket szedjék össze, s adják át őket a katonáknak a pusztába való kisérés végett; a bélpoklosokat pedig ónlemezekbe bekötözve, hajigáltassák bele a tengerbe. Minekutánna ehhez képest a bélpoklosokat és a rüheseket viz alá meritették, a fenmaradottakat a pusztaságba hajtva, ott magukra hagyták. Ezek aztán gyülést tartottak és afölött tanakodtak, hogy mostmár mittevők legyenek; és mivel beállt az éjszaka, tüzeket raktak és világot gyujtottak a maguk biztonléte végett; a rákövetkező éjjel pedig böjtöléssel engesztelgették az isteneket, hogy tartsák meg őket. Másnapra rá aztán egy bizonyos Mózes azt a tanácsot adta nekik, hogy tegyenek egy kisérletet és menjenek neki az utnak toronyiránt, amig csak lakott helyekre nem érnek; egyuttal pedig a lelkükre kötötte nekik, hogy semmiféle halandó iránt jóakarattal ne legyenek, s ne a legjobb, hanem a legrosszabb tanácsokat adják nekik; az isteneknek a templomait és oltárait pedig, ahol ezeket előtalálják, alapjaikból romboljak le. Ezeket a többiek helyesléssel fogadva, inditványára a sivatagon keresztül vették az utjokat, s igy sok viszontagság kiállása után művelés alatt állott vidékre értek, ahol az emberek ellen kegyetlenkedve s a

templomokat kifosztva és porrá égetve, végre eljutottak abba az országba, a melyet most Zsidóországnak hivnak, ahol is miután egy várost alapitottak, ott megtelepedtek.

(Ugyanennek a latin szövege a következő:)

His autem subiungam Lysimachum, qui idem cum illis sumpsit ille quidem argumentum mendacii, sed eorum incredibilitatem commentis suis superavit. Dicit enim, sub Bocchori Aegyptiorum rege Iudaeorum populum, homines leprosos et scabiosos, et aliis quibusdam morbis laborantes, in fana confugisse, cibumque mendicasse: ac plurimis hominibus morbo correptis sterilitatem in Aegypto exstitisse. Bocchorim autem Aegyptiorum regem ad Ammonem misisse qui de sterilitate responsum peterent. Illum iussisse ut fana expiaret a profanis impiisque hominibus, eis ex fanis in loca deserta eiectis: scabiosos autem et leprosos submergeret, utpote Sole eorum vitam aegre ferente, fanaque purificaret: ita demum terram fruges laturam. Bocchorim autem his oraculis acceptis, evocatis sacerdotibus et flaminibus iussisse ut congregarent immundos, et militibus in solitudinem ducendos traderent: leprosos autem plumbeis laminis illigatos in pelagus deiicerent. Ita demersis leprosis et scabiosis, reliquos in deserta loca coactos, expositos fuisse. Eos conventu convocato, de seipsis consultasse: cumque nox advenisset, ignibus et lucernis accensis sui custodiam egisse: et sequenti nocte cum ieiunassent, placasse deos ut se servarent. Postridie Moysem quemdam eis consuluisse, ut periculum facerent, unamque viam secarent, donec in habitata loca venissent: eosque monuisse, ut neque cuiquam mortalium bene vellent, neque optime, sed pessime consulerent, deorumque templa et aras, in quaecunque incidissent, everterent. Haec approbantibus caeteris ex illius sententia per solitudinem iter fecisse, atque

ita multa perpessos in regionem cultam venisse, et in homines saeviendo, et fana depeculando atque comburendo pervenisse in eam quae nunc Iudaea nuncupatur, et condita urbe ibi consedisse.

---

2. **Részlet,** ugyanabból a műből. (136.—141. l.)

De még egy másik, a görögökre vonatkozó és a mi becsmérlésünkkel tele levő mesét is hozott fel, a mely dologról elég annyit mondani, hogy azoknak, a kik bátorságot vesznek maguknak vallási ügyekről nyilatkozni, tudniok kell, hogy kevésbé tisztátalan dolog az, ha profán emberek a templomokban fel-alá járkálgatnak, mint ha papokra valaki koholt gaztetteket fog rá. A nevezettek azonban jónak látták inkább védelmükbe venni egy szentségtörő királyt, semmint a mi embereinkről és a templomról helyes és igaz tényeket közölni. Ugyanis Antiochusnak hizelegni és azt a hitszegést és szentségtörést, a melyet a mi népünk ellen pénzszükségből elkövetett, takargatni akarva, hazugul még olyan dolgokat is ránk fognak, a melyeket csak a jövőben akartunk elkövetni. Apion lett pedig a hirdetője annak, amit mások tudnak: azt mondta ugyanis, hogy Antiochus (Epiphanes) a templomban egy nyugágyat talált, a melyen egy ember heverészett, előtte kis asztallal, a mely tele volt rakva tengeri és szárazföldi madárpecsenyékkel. Mikor aztán a király erre nagyot nézett, az az ember hamarosan áhitattal fordult a belépő királyhoz, mint a ki neki a végszükségben segedelmet fog nyujtani, és a lábaihoz borulva, kiterjesztett jobbkézzel szabadonbocsáttatásért esdekelt. A király erre felszóllitotta, hogy csillapodjék le és beszélje el, hogy kicsoda, miért tartózkodik ott és hogy mit jelentsenek azok az ételek; mire az az ember nyöszörögve és könnytelt szemekkel, siránkozó hangon elbeszélte a maga